

ЗІГМУНД ФРОЙД УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНА
КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ

ЗАТВЕРДЖЕНО
Вченою радою університету

Протокол № 10 від
«11» червня 2025 р.

СОЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ

СИЛАБУС

Освітній рівень: Перший (бакалаврський)

Галузь знань: С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»

Спеціальність: С4 Психологія

Освітньо-професійна програма "Психологія"

Статус дисципліни: обовязкова

Форма навчання: денна

<u>Форма навчання</u>	<u>Курс</u>	<u>Семестр</u>	<u>Лекції (год.)</u>	<u>Практичні (год.)</u>	<u>Самостійна робота студента (год.)</u>	<u>Разом (год.)</u>	<u>Іспит (сем.)</u>
<u>Денна</u>	<u>1</u>	<u>2</u>	<u>34</u>	<u>16</u>	<u>100</u>	<u>150</u>	<u>2</u>

Київ-ЗФУУ
2025

1. Загальна інформація про викладача (лектора, асистента).

Найдьонов Михайло Іванович

Доктор психологічних наук, професор кафедри психології ЗФУУ

Контактна інформація: e-mail: iris_psy@ukr.net

2. Назва, код дисципліни і кількість кредитів

На вивчення навчальної дисципліни «Соціальна психологія» відводиться **150** годин **5** кредитів ЄКТС.

3. Час і місце проведення навчальної дисципліни

Вивчення здійснюється протягом 2-го семестру на 1-му курсі навчання.

Програма навчальної дисципліни складається з 5-ти змістових модулів.

4. Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни

Для успішного засвоєння курсу здобувач вищої освіти повинен мати базові знання та навички, отримані під час опанування попередніх дисциплін, які забезпечують методологічну, теоретичну та практичну основу.

Пререквізити:

Засвоєння курсу «Соціальна психологія» базується на попередньому вивченні таких навчальних дисциплін:

- Загальна психологія
- Історія психології

Постреквізити:

Засвоєння курсу «Соціальна психологія» є базою для подальшого вивчення таких навчальних дисциплін:

- Психологія особистості
- Психодіагностика
- Сучасні напрямки прикладної психології, базовані на доказах
- Патопсихологія
- Особистісна, групова терапія
- Глобальні кризи та психосоціальна практика
- Теорія об'єктних стосунків
- Напрямки сучасної психотерапії. Інтеграція і діалог

5. Характеристика навчальної дисципліни

Програма з дисципліни «Соціальна психологія» призначена для здобувачів освіти закладів вищої освіти України і є обов'язковою дисципліною. Згідно навчального плану підготовки психологів за освітньо-кваліфікаційним рівнем «Бакалавр», вивчення навчальної дисципліни здійснюється на 1 курсі (денна форма навчання), на вивчення якої відводиться 150 годин.

6. Призначення навчальної дисципліни.

Навчальна дисципліна «Соціальна психологія» є базовою складовою професійної підготовки майбутніх психологів і виконує орієнтаційну,

пізнавальну та розвивальну функції у процесі формування особистості фахівця. Її призначення полягає у забезпеченні формування рефлексивного професійного мислення у соціально-психологічній сфері, здатності набувати, переосмислювати і застосовувати знання про нормотипову і атипову сучасну соціальну реальність.

7. Мета та завдання навчальної дисципліни

Сформувати у здобувачів освіти системні знання з соціальної психології та здатність застосовувати їх для аналізу соціальних ситуацій через категорію суб'єктності, з опорою на рефлексивні процедури і цифрове середовище.

8. Завдання вивчення дисципліни

Основними завданнями вивчення дисципліни «Соціальна психологія» є:

1. Ознайомити з базовими теоріями та поняттями класичної і сучасної соціальної психології, які потрібні для професійного мислення психолога.
2. Розкрити механізми спільності, соціального пізнання, впливу, групової динаміки та міжгрупових відносин.
3. Сформувати уявлення про медіатизацію і цифровізацію соціальності та її вплив на сучасні соціальні процеси.
4. Ввести поняття групової рефлексії як особливого соціально-психологічного феномену, засвоїти груп-рефлексивні процедури.
5. Розвинути уміння виокремлювати проблеми та здійснювати проблематизації.
6. Розвинути уміння аналізу соціальних ситуацій із позиції рефлексивної відповідальності.
7. Розвинути уміння застосовувати соціально-психологічні знання на практиці окремих кейсів
8. Застосовувати теорії та поняття соціальної психології для аналізу патологізації;
9. Самостійно виконати модульні міні-проекти та підготуватися до іспиту.

8.1. У результаті вивчення навчальної дисципліни «Соціальна психологія» здобувач вищої освіти повинен

Знати:

- базові теорії та поняття класичної і сучасної соціальної психології;
- механізми спільності, соціального пізнання, впливу, групової динаміки та міжгрупових відносин;
- рефлексивні процедури як інструмент саморозвитку і розвитку групи;
- мати уявлення про медіатизацію і цифровізацію соціальності та її вплив на сучасні соціальні процеси.

Уміти:

- виокремлювати проблеми та здійснювати проблематизації;
- пояснювати рівні суб'єктності та механізми виникнення/редукції групової суб'єктності;

- аналізувати соціальні ситуації за триадою «ситуація → тенденція → розвиток» із позиції рефлексивної відповідальності;
- застосовувати соціально-психологічні знання на практиці окремих кейсів з аналізу соціальної ситуації;
- враховувати роль медіа-платформ, алгоритмів та ШІ-агентів у соціальній взаємодії;
- застосовувати теорії та поняття соціальної психології для аналізу патологізації;
- використовувати рефлексивні процедури як інструмент навчання і професійної дії;
- проєктувати та презентувати обґрунтовані висновки й рекомендації;
- планувати власний професійний саморозвиток і вдосконалення компетентностей.

9. Зміст навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1. СОЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ ЯК НАУКА: РЕФЛЕКСИВНЕ ПЕРЕОСМИСЛЕННЯ КЛАСИЧНОГО ДОСВІДУ.

Тема 1. Пізнання соціального як системи суб'єктності. Масштаби соціального, різні суб'єкти і рівні аналізу. Індивіди і групові (колективні) суб'єкти. Норма і патології. Формування соціальної психології як науки. Соціологічний і психологічний підхід в соціальній психології і дискусія о предметі (МакДугалл і Росс, 1908). Предмет і методи соціальної психології: початок дискусії. Перші експерименти впливу присутності (Тріплет, 1898). Новий рівень розуміння соціальності через суб'єктність. Співвідношення категорій соціальне і психологічне (Слюсаревський, 2018). Соціальна реальність і суб'єкти (Корнєв, Коваленко, 2006). Суб'єктно-вчинкова парадигма (Татенко, 1996). Рамка короткої історії соціальної психології: основні періоди і проблематика. 1920-1960 роки експериментальна наука про соціальну поведінку (біхевіоризм). 1970-1990 когнітивна революція, символічний інтеракціонізм, теорія колективних уявлень Московічі. Революції знань в психологічних науках, парадигми і культурадігми. Особистісна культурадігма професіонала. Переосмислення здобутків класичної соціальної психології. Методологія як рефлексія науки. Групова рефлексія як явище і процедура. Предметний зміст, смисл і міжсуб'єктність. Загальний дизайн курсу і конвенції. Медіатизація і цифровізація сучасного соціуму. Соціальна психологія в контексті норми і патології.

МОДУЛЬ 2. СОЦІАЛЬНІ СУБ'ЄКТИ І ЗАКОНОМІРНОСТІ

Тема 2. Соціальне пізнання іншого суб'єкта. Соціальна перцепція як явище відображення соціального (Джером Брунер), Соціальна зумовленість, формування вражень (Соломон Аш). Інтерпретація і приписування. Теорія атрибуції (Фріц Хайдер, Гарольд Келлі). Атрибуція і перенесена суб'єктність. Казуальна атрибуція, фундаментальна помилка атрибуції (переоцінка особистих якостей). Похибка спостерігача (actor-observer bias). Соціальні когніції.

Стереотипізація. Соціальний стереотип. Упередження і дискримінація. Дегуманізація. Модель змісту стереотипу (Сьюзан Фіске, 2002). Стигма і стигматизація. Стратегії подолання самостигми (за Патріком Корріганом): саморозкриття, когнітивна реструктуризація, група підтримки. Комунікація як верифікація реальності (соціальна валідизація). Зворотній зв'язок. Рефлексія іншого, сліпі зони суб'єктного відображення (Вікно Джо-Гарі). Фільтри. Взаємодія, взаєморозуміння і взаємоузгодження як модуси міжсуб'єктності. Групова рефлексія як феномен суб'єктності.

Тема 3. Колективна суб'єктність: діалогічність і стосунки. Рівні групової суб'єктності. Діада, пара, сім'я, тріада, група, спільнота. Суб'єктність як межа двох свідомостей (Михайло Бахтін). Структура стосунків «Я – Ти» та «Я – Ми» (Мартін Бубер). Співпереживання (емоційний резонанс) і співучасть (спільна діяльність). Стосунки. Теорія прив'язаності (Джон Боулбі, 1958 та Мері Ейнсворт, 1978). Теорія соціального обміну (Джордж Хоманс, 1958). Трансакційний аналіз (Ерік Берн, 1964). Дослідження стабільності стосунків (Джон Готтман, 1986): індикатори руйнування колективної суб'єктності (критика, зневага, захист, ігнорування). Явища і процеси групової суб'єктності. Ефект синергії. Спільність як явище. Механізми виключення зі спільності. Що змінює цифра в спільності. Колективні дії як онтологія соціальності (Макс Вебер). Трагедія спільного блага (Гарретт Гардін (1968) і протидія (Елінор Остром, 2009). Рефлексія спільності. Теорія комунікативної дії (Юрген Габермас, 1981): дискурс як форма рефлексії. Рефлексивна соціологія (П'єр Бурдьє, 1980): рефлексування позиції в просторі влади. Схеми рефлексивного виходу і подвійної петлі (Кріс Арджиріс, 1978). Структура групової рефлексії: сфери, компоненти, функції, параметри.

Тема 4. Індивід як соціальний суб'єкт. Людина-індивід-особистість-суб'єкт. Свідомість і самосвідомість, активність, відповідальність. Теорія колективної дії і суб'єктивне значення (Макс Вебер, 1921). Символічний інтеракціонізм і дзеркальне «я» (Джордж Герберт Мід, 1934, Чарльз Кулі, 1954). Гуманістична психологія і самоактуалізація (Абрахам Маслоу). Теорія індивідуалізації і авторства свого життя (Ентоні Гідденс, 1991, Ульріх Бек, 1986). Суб'єктно-вчинковий підхід: виборювання свободи і унікальності через вчинки (Віталій Татенко, 1996). Реальна і уявна взаємодія. Соціальна драматургія і управління враженням (Ервін Гоффман, 1956). Самопрезентація, управління враженням. Уявлені спільноти: приналежність до спільної долі (Бенедикт Андерсон, 1983). Симулякри і гіперреальність (Жан Бодріяр, 1981). Теорія парасоціальної взаємодії уявна взаємність (Дональд Гортон та Річард Вол, 1956). Інтрапсихічна соціальність. Інтрапсихічне як перетворене інтерпсихічне (Лев Виготський, 1934). Узагальнений інший (Мід) і супер-его (Зігмунд Фройд, 1923). Інстинкти колективних тварин (стадні рудименти) в первинних соціально-психологічних інтерпретаціях (Гюстав Ле Бон, 1895) і сучасних нейропсихологічних дослідженнях. Дзеркальні нейрони і нейробіологія емпатії (Джакомо Різолатті, 1992), Окситоцинова система соціальної прив'язаності (Сью

Картер, Пол Зак 1990-2000). Когнітивний ліміт групи і гіпотеза соціального мозку (Робін Данбар, 1992). Нейронаука соціального виключення (Наомі Ейзенбергер, 2003). Self, Я-концепція (Роберт Бернс, 1982). Самооцінка і групова оцінка, когнітивний диссонанс. Теорія соціального порівняння (Леон Фестінгер, 1954). Референтність (Роберт Мертон, 1957). Саморегуляція. Самоефективність (Альберт Бандура, 1977). Акцептор результату дії (Петро Анохін, 1968), Теорія самодетермінації, внутрішня і зовнішня мотивація (Едвард Десі та Річард Раян, 1985). Модель «Виснаження Его» сила волі як ресурс (Рой Баумайстер, 1998). Ідентифікація і ідентичність. Ідентифікація як неусвідомлене уподібнення (З.Фройд, 1922). Теорія соціальної ідентифікації (Анрі Тешфел, 1971). Соціальна, групова, спільнотна ідентичність. Наративна ідентичність (Ден Макадамс, 1985). Ідентичність як рефлексивний проект (Ентоні Гідденс, 1991). Актуальна ідентичність як процес. Плинна ідентичність (Зигмунт Бауман, 2005). Цифрова ідентичність (Шеррі Теркл, 1995). Самопізнання і взаєморозуміння. Складність соціального виміру індивідуальності. Бар'єри та спотворення. Фільтри і редукції. Радикали суб'єктності в групорефлексивному підході.

Тема 5. Групова реальність. Групи і спільноти. Групова динаміка: структура, ролі, лідерство. Теорія поля і стилі лідерства (Курт Левін, 1940). Етапи розвитку групи (Брюс Такмен, 1965, 1977). Теорія командних ролей (Реймонд Белбін, 1981). Соціометрія і розстановки: вимірювання міжособистісних відносин (Джейкоб Морено, 1930). Групова ефективність: згуртованість, фасилітація/інгібіція, groupthink. Модель командної ефективності GRPI (Річард Бекхард, 1972) Групове самовизначення. Соціальний капітал і довіра. Володіння стійкою мережею зв'язків (П'єр Бурдьє, 1980, 1986). Суспільне благо, спільне благо. Дилеми соціального блага. (Джеймс Коулман, 1988). Соціальний клей і соціальні мости соціального капіталу (Роберт Патнем, 1993, 2000). Негативний бік соціального капіталу. Відчуження, остракізм, булінг. Поляризація: еволюція концепту. Групова поляризація (Джеймс Стоунер, 1961). Інформаційний та нормативний вплив (Майкл Майєрс та Гельмут Ламм, 1976). Афективна поляризація (Шанто Айєнгар, 2012). Нейронна синхронізація і хибна поляризація. Соціальні мережі і спільноти. Групова динаміка в інформаційному просторі. Сучасні закономірності поляризації в умовах цифровізації (децентралізація, спрощення ідентичності, токсичність). Рефлексія групової реальності. Каркас процедур групової рефлексії.

МОДУЛЬ 3. СОЦІАЛЬНІ РЕГУЛЯТИВИ І СОЦІАЛІЗАЦІЯ

Тема 6. Соціальна ситуація. Еволюція концепту в соціальній психології: від набору стимулів (біхевіоризм), через динамічну цілісність життєвого поля (К.Левін, 1935), дослідження влади ситуації над особистістю (С. Мілгрем, Ф. Зімбардо, Л. Фестінгер, 1950-1970), до соціального конструювання через інтерпретацію і фреймінг (Г. Келлі, Л. Росс, Р. Нісбетт, 1980-ті). Соціальна ситуація найближчого розвитку, роль взаємодії і мови в формуванні вищих психічних функцій (Л.Виготський). Універсальні параметри психологічної структури ситуації: Атлас DIAMONDS (Рауне Раутманн та Девід Фандер, 2014).

Архітектура вибору як дизайн ситуації (Річард Талер, Нобелівська премія 2017). Модель тріади «Ситуація – тенденція – розвиток» (Михайло Найдьонов,). Соціальна ситуація в політичній психології, соціальна напруженість, деструктивна соціальна ситуація, ситуативний детермінізм (Микола Слюсаревський, 1992-2022). Ситуаційна нейронаука. Соціальна ситуація як джерело болю (Наомі Айзенбергер, 2003, Етан Кросс, 2011), соціальна аналгезія (Натан ДеВолл, 2010). Модель нейролідерства для уникнення активації соціального болю (Девід Рок, 2008), протидія булінгу через зміну групової динаміки для уникнення соціального болю (Крістіна Салміваллі, 2006). Кіберпсихологія віртуальної соціальної ситуації. Групова рефлексія і позиція в соціальній ситуації. Тріада «ситуація→тенденція→розвиток». Дискурсивна соціальна психологія: ситуація як продукт мови (Джонатан Поттер та Маргарет Ветерелл, 1987), риторичні прийоми конструювання «фактичності» (Дерек Едвардс, 1997). Дискурсивна психологія війни, визначення ворога (Стівен Райхер та Олександр Хаслам, 2006). Критична соціальна психологія. Влада і організованість. Організація внутрішнього світу процедурами, мовленням (Ян Паркер, 1992), критична психологія війни (Я.Паркер, 2008). Влада в рефлексивних процедурах.

Тема 7. Атитюди. Суб'єкт і ситуація: проблема ставлення (трансформація атитюдів у реальні дії). Етапи становлення концепту. Етап зародження та визначення (Уільям Томас та Флоріан Знанецький, 1918–1920, Г. Олпорт 1935). Етап вимірювання та структуризації (Луїс Терстоун (1928), Ренсіс Лайкерт (1932). Структура установки. Трикомпонентна модель атитюда (афект, думка, намір дії): ABC (М. Брюстер Сміт, 1947). Етап виявлення закономірностей і кризи (1930-1960). Зв'язок установки і поведінки. Парадокс Лап'єра (1934). «Єльська програма досліджень комунікації» і сплячий ефект (К. Говланд, 1950). Етап когнітивних моделей і дослідження зміни атитюдів (1970-1990). Зміна установок. Переконавання. Когнітивний дисонанс, редукція дисонансу. Теорія розумної дії М. Фішбейн та І. Айзен, 1975). Модель імовірності опрацювання: ELM (Р. Петті та Дж. Качіоппо, 1986). Сучасний етап (2000-2025). Імпліцитні настановлення, ІАТ Е. Грінвальд, М. Банажі та Б. Носек, 2003, 2007). Когнітивна узгодженість у поданні опору усвідомленню власних установок (Г. Вітріол та М. Банажі, 2024). Метапізнання та впевненість в атитюдах – теорія самовалідації (П. Бріньоль та Р. Петті, 2009, 2012, 2022). Нейронаука атитюдів (В. Каннінгем та Дж. Зелазо (2007, 2010). Узгодженість атитюдів досвіду і медіа (Лессінг та ін. (2025). Атитюди в епоху цифровізації та ШІ (Френсіс та Гефель, 2018), Слінеро та ін., 2022). Установки, настановлення, постави, диспозиції, позиції. Потенційна і актуальна соціальність (атитюд у стані спокою і активований). Культурадигма атитюдів.

Тема 8. Соціалізація і кіберсоціалізація. Класична соціалізація і інверсії. Зародження терміну соціалізація в теорії соціального відтворення OSF (Франклін Гіддінгс, 1897). Соціалізація як інструмент стабільності суспільства. Інтерналізація цінностей (Талкотт Парсонс, 1951). Узагальнений інший в

соціалізації (Джордж Герберт Мід, 1934). Запобігання аномії (стану безнормності) (Роберт Мертон, 1949). Первинна і вторинна соціалізація (Пітер Бергер, Томас Лукман, 1966). Довічна соціалізація протягом життя (Ерік Еріксон, 1950). Засвоєння цінностей через «ідеальні моделі» (А. Бандура, 1977, 2001). Ідея інверсії соціалізації (коли молодше покоління навчає старше) (Маргарет Мід, 1970). Актуальна соціалізація. Парадокс соціалізації суб'єктності. Агентність неможливо «дати», її можна лише спровокувати, створивши умови (звіт OECD Learning Compass 2030, 2019). Соціальні уміння і мотивація. Поділяння емоцій і емпатія. Ерозії емпатії, втома від співчуття. Нормативна соціалізація і спектри відхилень, ресоціалізація. Кіберсоціалізація. Парасоціальна ідентифікація до кумирів (Джонатан Коен, 2001). Парасоціальність як фільтр образу узагальненого іншого (Міда). Фільтроване цифрою «я» (Шеррі Теркл, 2011). Вічне «Цифрове дзеркальне Я» (архівування цифрового сліду) (Дана Бойд, 2014). Гіперсоціальне порівняння (Е. Фогель, 2014). Едьютех (EdTech) і інфантиндустрія та їхній вплив на соціалізацію. Феномен «кідалтів» (Джеффри Дженсен Арнетт, 2000), цифровий інфантилізм (Мішель Демюрже, 2019). Соціально-психологічний бік формування залежності. Залежність як процес соціалізації в девіантній інтимній групі Говард Беккер, 1953). Суїцидальні тенденції і соціальне оточення. Психалгія і роль соціальної підтримки в формуванні суїцидального ризику (Едвін Шнейдман, 1985). Міжособистісна теорія суїцидальної поведінки (Томас Джойнер, 2005). «Ехо-камери» депресивного контенту і посилення суїцидальної тенденції (Сесілія Ченг, 2014). Вікові періодизації інформаційної вразливості і батьківські стратегії (Любов Найдьонова, 2013). Когнітивна вразливість дитини 2-7 років (Джоан Кантор, 1998). Соціально-когнітивна вразливість 8-12 (Патрісія Грінфілд, 2014). Емоційно-референтна вразливість 13-18 років (Шеррі Теркл, 2011). Періодизація кібервразливості, класифікацію ризиків «4С» (Соня Лівінгстон, 2011). Алгоритмічна курація (Ніл Селвін, 2016). Батьківські стратегії: керований досвід у формуванні цифрової резистентності (Анна Бурк, 2021), резильєнтності (Вікі Шотболт, 2018). Модель спільного навчання: стратегії спільного залучення (Ерік Расмуссен та Джастін Кінні, 2015), автономної підтримки (Нікета Комутос, Едвард Десі, 2018). Групова рефлексія як соціалізація групових суб'єктів.

Тема 9. Соціальна регуляція. Механізми соціальної регуляції. Наслідування, навіювання, переконання, примус, соціальний контроль (формальний і неформальний). Класичні підходи до вивчення соціальної регуляції: наслідування (Тард, 1890), групові норми (М.Шериф, 1936). Моральні норми і конвенції (Елліот Туріель (1983). Сучасні дослідження наслідування: ефект хамелеона (Таня Чартранд та Джон Барг, 1999), ефект маховика накопичення культурного наслідування (Майкл Томаселло, 2009), оверімітація (Дерек Лайонс, 2007). Сучасні дослідження навіювання. Ефект помилкових спогадів (Елізабет Лофтус, 2005). Навіювання як пре-сугестія в маркетингу і медіа (Роберт Чалдіні, 2016). Ефект плацебо (Фабріціо Бенедетті, 2014). Феномен інформаційних каскадів (Касс Санстейн, 2017). Сугестивність у станах

когнітивного перевантаження (Даніель Канеман, 2011). Центральний і периферійний шляхи переконання, роль привабливості (Річард Петті та Джон Качіоппо, 1986). Ефект Люцифера і системний тиск у закритих соціумах (Філіп Зімбардо, 2007). М'яка сила соціального контролю (ічард Талер та Касс Санстейн, 2008). Керування свободою через саморегулювання за стандартами (Мішель Фуко, Ніколас Роуз, 1999). Соціальний контроль через алгоритми і збір бігдата (Шошана Зубофф, 2019). Традиції як механізм культурного успадкування, винайдені традиції (Ерік Гобсбаум, 2012). Нейропсихологія ритуалів: синхронізація серцевих ритмів (Димітріс Ксигалатас, 2022), ритуали для регуляції тривоги і стресу (Франческа Джіно та Майкл Нортон, 2013). Цінності. Цінності як фільтри при прийнятті рішень. Теорія базових людських цінностей (Шалом Шварц, 1992, 2012). Ціннісний зсув: від виживання до самовираження: глобальні опитування (Рональд Інглегарт, 1997, 2018). Цінності як психологічний щит, що регулює реакцію на загрозу: теорія керування терором (Джефф Грінберг, Шелдон Соломон, та Том Пищинський, 1997). Теорія ціннісної консолідації та амбівалентності (М.Слюсаревський, 2011, 2022). Концепція аномічної деморалізації суспільства в період кризи (Євген Головаха та Наталія Паніна, 2006, 2012). Вплив війни на ієрархію цінностей, стрибок довіри (Світлана Чуніхіна, 2022, 2023). Соціальні санкції і соціальний договір. Договір як стан самопідтримуваної рівноваги (Кеннет Джордж Бінмор, 2005). Рівновага Неша (стан, у якому жодному гравцеві не вигідно змінювати свою стратегію в односторонньому порядку). Децентралізовані санкції і стратегія «око за око» (Tit-for-tat) відмова від співпраці як покарання. Теорія справедливості і модель договору про чесні правила через «завісу невідання» (Джон Роулз, 1971). Градуйовані санкції керування спільним і участь у створенні правил нобелівська премія Елінор Остром, 1990). Альтруїстичне покарання як механізм підтримки співпраці (Ернст Фер, 2002, 2004). Групова рефлексія як система соціальної саморегуляції.

МОДУЛЬ 4. СОЦІАЛЬНІ ВПЛИВИ В ЦИФРОВУ ЕПОХУ

Тема 10. Соціальний вплив і цифровий тоталітаризм. Ранні дослідження соціального впливу: конформізм (експерименти Соломона Аша, 1950-ті), підкорення авторитету (експеримент Стенлі Мілгрема, 1961), соціальні ролі (Стенфордський тюремний експеримент Філіпа Джорджа Зімбардо, 1971). Переосмислення і реінтерпретація класичних експериментів (Рутгер Брегман, 2019). Тоталітаризм: теоретики раннього періоду. Джерела тоталітаризму: терор та ідеологія (Ганна Арендт, 1951). Шестичлен ознак тоталітарної держави (Карл Фрідріх та Збігнєв Бжезінський, 1956). Утопічна соціальна інженерія (Карл Попер, 1945). Кількісний аналіз комуністичного тоталітаризму (Стівен Вол, 1990). Нові тоталітаризми. Інвертований тоталітаризм в «корпорації демократія» (Шелдон Волін, 1960, 2004). Надзорний тоталітаризм і людський досвід як безкоштовна сировина передбачень корпорацій (Шошана Зубофф, 2019). Конкурентний авторитаризм (Стівен Левіцкі та Даніель Зіблатт, 2018). Соціальні кейси: нацизм, радянський режим (тота алітарний комунізм), китайський паноптікум, південно-корейський тоталітаризм. Системи

соціального кредиту і наддержави ШІ (Кай-Фу Лі, 2018). Спін-диктатори (диктатура страху і обману) і м'які автократії (Сергій Гурієв та Даніель Трейсман, 2022). Істина, пропаганда і затоплення мереж шумом для превентивного контролю (Пітер Померанцев, 2019). Мережевий тоталітаризм (співпраця Китаю, Ірану, РФ, Венесуели) (Енн Епплбом, 2024). Психологічна модель тоталітаризму як пригнічення суб'єктності (М.Найдьонов, 2022). Тоталітаризм як соціальна патологія і груп-рефлексивна реабілітація (М.Найдьонов, 2025). Промивання мізків як технологія, механізми етапи і протидія (Роберт Ліфтон, 1961). Протидія та психологічна гігієна: депрограмування сект і культів (Стівен Хассен, 2015). Полон реальний і інформаційний, інформаційно-психологічна реабілітація (Л. Найдьонова). Інформаційне поле, механізми впливу. Кібер-каскади як аналоги промивання мізків (Кесс Санстейн, 2017). Пропаганда і контрпропаганда. Інформаційно-психологічні операції: управління сприйняттям реальності через емоційні тригери та когнітивні вразливості. Концепція «Рефлексивного управління» (Лі Ріплі (Lee Ripley, 1960, адаптовано у 2010-х). Техніка маніпуляції фільтром як інформація для підтвердження упереджень (Тімоті Томас, 2004). Автоматизація рефлексивного управління і таргетована реклама, мета-рефлексія для протидії (Фрідріх Штейн, 2021). Протидія через культуру участі та контр-наратив (Генрі Дженкінс, 2016). Психологічна інокуляція мікродози технік маніпуляції (Prebunking) (Сандер ван дер Лінден, 2020-2022). Інформаційна гігієна, медіаграмотність та інформаційна стійкість. Цифрова грамотність проти алгоритмового тоталітаризму персоналізації (Рене Гоббс, 2020). Відмова використовувати мову, нав'язану пропагандою (Тімоті Снайдер, 2017). Реабілітація через критичне дистанціювання: інформація як об'єкт дослідження, а не реальність. Перебування всередині наративу (емоційне проживання), реабілітація виведення зовні (аналіз механіки створення наративу). Прийоми деконструкції наративу (бінарні опозиції, фрейми, денотація і конотація міфів, навантажена мова). Схема 5 запитань Центру медіаграмотності (CML США, 2003/2011). Суб'єкти, ініціативи і рух медіаграмотності в Україні, роль груп-рефлексивної медіапсихології.

Тема 11. Психологія мас в цифрову епоху. Натовпи і аудиторії. Класичні теорії психології натовпу ЛеБона, психології мас через ідентифікація з лідером Фрейда. Критика масового суспільства (Хосе Ортега-і-Гассет, 1930), століття юрб (Серж Московічі, 1981). Етап мережевих та цифрових мас (XXI століття). Алгоритмічна персоналізація (Мануель Кастельс, 1996). Інформаційні віруси (Дуглас Рашкофф, 1994). Розумні натовпи (Говард Рейнгольд, 2002). Культурадигмальний підхід до розуміння мас. Безпека в натовпі і механізми управління натовпом. Масовидні явища: мода, чутки. Класичні механізми психології мас в нових соціальних умовах. Медіатизація соціального життя. Інформаційна поведінка і цифрові сліди. Міжнародний кейс Кембридж аналітики Cambridge Analytica з використання мікротаргетування і «темних постів» (Олександр Нікс, Олександр Коган), вплив на Brexit, використання у виборчому штабі Трампа, 2016 (розслідування Керол Кадвалладр, 2018).

Прийняття GDPR в Європі: Загальний регламент про захист даних (2018). Цифрові інструменти воєнного часу в Україні (Дія). Проблема втрати цифрової приватності. Платформізація культури, нав'язування способів самовираження (Томас Поелл, Девід Найборг та Хосе ван Дейк, 2019). Суб'єкти споживачі і користувачі, просьюмери (Елвін Тоффлер, 1980). Алгоритмічне посередництво в формуванні порядку денного без участі людини (Тарлтон Гіллеспі, 2014). Економічна поведінка і групова рефлексія. Економіка уваги у світі з надлишком інформації (Герберт Саймон, 1971). Економіка прив'язаності в епоху платформ, модель гачок (Нір Еяль, 2014). Маніпуляції суб'єктністю: симулятивні спільноти, боти, ботоферми. Стратегії когнітивного опору і цифровий гуманізм (Віденський маніфест 2019). Групова рефлексія і соціальні стратегії гуманістичної цифровізації.

МОДУЛЬ 5. СОЦІАЛЬНІ ВИКЛИКИ, ПАТОЛОГІЇ І ЗДОРОВИЙ СОЦІУМ

Тема 12. Міжгрупові відносини. Реалістична теорія групового конфлікту через реальну конкуренцію за обмежені ресурси (гроші, статус, владу) (Д. Кемпбелл, М. Шериф). Крос-культурні феномени. Раси, етноси. Покоління. Людство і глобалізація. Сталий розвиток і кліматичні виклики та неврози. Екологічна парадигма соціальної психології. Міграція, асиміляція і подвійна ідентичність (Джон Довідіо, Семюел Гертнерта Ана Пурді-Вон, 2005). Теорія міжгрупових емоцій (Еліот Сміт та Діана Макі, 2000). Еволюція гіпотези контакту (Томас Петтігрю та Лінда Труп, 2006). Нерозв'язні вічні міжгрупові конфлікти (Даніель Бар-Тал, 1998, 2007). Динаміка «Захопленої ідентичності» в конфліктах (суперечки за онтологічну безпеку та ідентичність) (Едвард Азар, 1990, Джей Ротман, 1997). Способи деескалації вічних конфліктів: новий етос, створення колективної пам'яті спільного майбутнього, каяття і примирення, редукція дегуманізації. Війна і мислення в умовах облоги (Дікна Антебі, 1992), механізми морального відключення (Альберт Бандура, 1999). Колективний наратив і культурна травма (Джеффри Александер, 2004). Вічний ворог і обрана травма (Вамік Волкан, 1997). Геноциди. Кати в системі геноциду і подвоєння робочої особистості (Роберт Джей Ліфтон, 1986), дифузія і злиття ідентичності у підготовці терористів-смертників (Вільям Свонн, 2012). Психологія колективних травм (Горностай, 2025). Колективний нарцисизм (Агнешка Голец-Завала, 2016, 2020). Трансгенераційна передача травми (Яель Даніелі, 1998). Вторинна травма (Чарльз Фіглі, 1995) і медіатравматизація (Елісон Холман, 2014). Теорія «Вікарної травматизації» в цифрову еру (Карен Саавітне та Лорі Перлман, 2016). Втома від співчуття (Сьюзан Мьоллер, 1999). Соціальна психогігієна в умовах війни. Техніки інформаційної гігієни: протокол декомпресії свідка-користувача (Рік Моуер 2016), регулювання дистанції емпатії і співчуття (Ольга Клімецькі та Таня Зінгер, 2013), завершення циклу стресу (Емілі і Амелія Нагоскі, 2019). Соціальна підтримка як протектор патологізації стресу: роль сім'ї і громади. Супервізія фахівця в соціальній сфері та інші ресурсні контури групової рефлексії.

Тема 13. Міжособові конфлікт і конфліктність. Ранні дослідження конфліктів. Оформлення конфліктології як науки (50-ті – 60-ті рр. XX ст.). Етап становлення теорії ігор та стратегічного аналізу (1940-ві – 1950-ті рр.) Психологізація і еволюційне моделювання. Конфлікт як стадія розвитку групи. Дилема в'язня (Анатолій Рапопорт, 1960). Еволюційно стабільна стратегія (Джон Мейнард Сміт, 1982). Математичне моделювання. Еволюція співпраці (Роберт Аксельрод, 1984), Фокальні точки і стратегії конфлікту (Томас Шеллінг, 2005). Фокальні точки соціальної ситуації («ганглії» надособистісного). Конструктивні конфлікти в суб'єкт-суб'єктних відносинах. Медіація і модерація конфлікту. Медіація (Роберт Буш та Джозеф Фолджер, 1994) і ненасильницька комунікація (Маршалл Розенберг, 1999). Проблемність і конфліктність спільної творчості: груп-рефлексивний підхід. Конкуренція і кооперація. Рефлексивне управління в кооперативних системах. Складнокоординованість суб'єктів. Складнокоординовані організації і груп-рефлексивна підсистема саморозвитку. Маскування узгодження нерозумінням. Групова рефлексія в переговорах.

Тема 14. Соціальні девіації і роль соціального в патогенезі. Соціальна адаптованість і дезадаптація. Стрес і соціальні стресори. Теорії соціальної адаптації та копіngu (1960-ті – 1980-ті рр.) Річард Лазарус, 1984. Позитивні і негативні результати стресу (мобілізованість, дистрес). Нейропластичність, епігенетика та «молекулярна пам'ять» стресу: роль раннього догляду в резильєнтності (Майкл Міні та Моше Шиф, 2015). Схеми гомеостазу і алоstaticні схеми пристосування (Пітер Стерлінг та Джозеф Ейєр, 1988), алоstaticне навантаження (Брюс Макюен, 1998), Соціальний мозок та регулювання алоstaticу іншого (Ліза Фельдман Барретт, 2020). Соціальна вразливість і самооцінка (Морріс Розенберг, 1965). Соціальна ізоляція, епідеміологія (Джуліанна Холт-Лунстад, 2010). Відчуження і самотність (Джон Качіоппо, 2013). Насильство. Агресія. Загальна модель агресії (GAM) (Крейг Андерсон та Бред Бушмен 2002). Нейрокартування деструктивної поведінки (Адріан Рейн, 2013). Цифрова агресія та кібербулінг (Вонг та ін., 2015). Медіанасильство: імітація, культивування, десенситизація). Патогенетичний вплив медіа через персоналізацію контенту (Дуглас Джентіле, 2016-2024). Соціальна тривожність, соціальна фрустрація. Просоціальність. Людяність. Теорії соціальної фрустрації (Джон Доллард, 1939), с соціальна тривожність як страх оцінки (Девід Вотсон, 1969). Теорії просоціальної поведінки (Ненсі Айзенберг, 1982) і альтруїзму (Валерій Дорожкін), психологія людяності (Мартін Селігман, 2011, 2024). Парадокс альтруїста: допомога покращує власний добробут. Нейробіологія винагороди (Джеймс Ріллі, 2002), буферний ефект (Стефані Браун, 2013). Просоціальність як фактор посттравматичного зростання (Річард Тедеші, 2022). Копінг стратегії, стійкість і пружність (резильєнтність), посттравматичне зростання: парадокс вихолощеного трактування рефлексії. Соціальна підтримка: ризики і захисні фактори. Теорія соціального підризу (Стеван Гобфолл, 1998). Парадокс «невидимої підтримки» (Ніл Болджер, 2007). Цифрова підтримка та «парадокс доступності» (Шеррі Теркл, 2022). Соціальні чинники психологічного добробуту, якості життя, здоров'я. Надійна соціальна

підтримка блокує CTRA (Conserved Transcriptional Response to Adversity) — генетичну програму запалення в організмі. Групова рефлексія соціальної надійності: довготривала соціальна перспектива.

Тема 15. Перспективи розвитку соціальної психології. Криза науки як ресурс розвитку. «Велика криза» та методологічний скепсис (Кеннет Джерджен, 1973). Криза методології. Криза відтворюваності експериментів (Браян Нозек, 2015). Багатоцентрові глобальні колаборації (50+ країн). Етична та інклюзивна трансформація соціальної психології (Джозеф Хенріх, 2024). «Цифрова етика» та конфіденційність (Адам Крамер, 2014). Квазіекспериментальні і лонгітюдні дизайни. Динамічні і глобальні мережеві лонгітюди, цифрове фенотипування. Кейс-метод, якісні методи і рефлексія дослідника. Густий опис, обґрунтована теорія і рефлексивний поворот. Автоетнографія та AI-аналіз. Криза математичних методів. Теорія складних систем та мережевий аналіз, машинне навчання та симуляції. Зміни принципів діагностики. Зміни діагностичних критеріїв. Мережева модель психопатології: патологія це цикл симптомів, що підсилюють один одного (Дені Борсбум, 2023). Патологія як втрата алостатичної гнучкості. Обчислювальна соціальна нейронаука (Даніло Бздок, 2024). Прецизійна соціальна психіатрія (високо точно персоналізована) на основі аналізу поведінки в реальному часі (сенсори смартфонів, соціальні мережі). Розробка «соціальних рецептів» - типів рекомендованої соціальної активності для активації дефіцитних нейронних контурів саме у цього пацієнта. Рефлексії як умова розвитку сучасного професіонала (Д.Шон, І.Паркер). Система групової рефлексії та індивідуальна культура ідигмальна траєкторія розвитку професійних компетентностей в сучасному соціумі.

10. Структура залікового кредиту з дисципліни

Назви змістовних модулів і тем практичних занять	Кількість годин			
	денна форма			
	усього	у тому числі		
		л.	пр.	с.р.
Модуль 1. Соціальна психологія як наука: рефлексивне переосмислення класичного досвіду				
Пізнання соціального як системи суб'єктності.	18	2	-	16
Модуль 2. Соціальні суб'єкти і закономірності				
Соціальне пізнання іншого суб'єкта.	10	2	2	6
Колективна суб'єктність: діалогічність і стосунки.	8	2	-	6
Індивід як соціальний суб'єкт.	11	3	2	6
Групова реальність.	10	2	2	6
Модуль 3. Соціальні регулятиви і соціалізація				
Соціальна ситуація.	8	2	-	6
Атитюди.	8	2	-	6
Соціалізація і кіберсоціалізація.	11	3	2	6
Соціальна регуляція.	9	3	-	6
Модуль 4. Соціальні впливи в цифрову епоху				
Соціальний вплив і цифровий тоталітаризм.	11	3	2	6

Психологія мас в цифрову епоху.	8	2	-	6
Модуль 5. Соціальні виклики, патології і здоровий соціум				
Міжгрупові відносини. Реалістична теорія групового конфлікту	8	2	-	6
Міжособові конфлікт і конфліктність.	10	2	2	6
Соціальні девіації і роль соціального в патогенезі.	10	2	2	6
Перспективи розвитку соціальної психології.	10	2	2	6
Усього:	150	34	16	100

11. Тематика самостійних занять з дисципліни

1. Рефлексивний щоденник курсу (обов'язково, обсяг регулюється персонально).
2. Знайомство з рекомендованою літературою і пошук інформації, рефлексія експериментування з ШІ-промтами, підготовка проблематизацій для міні-дискусій (обов'язково).
3. Прослуховування і перегляд медіаконтенту, експерименти в соціальних мережах (обов'язкові рекомендовані медіапродукти і вибір на основі програми і персональних професійних орієнтацій).
4. Тестування власного тезаурусу і план розвитку професійного мислення в соціальній сфері (два зрізи на тестовій платформі IRIS) (обов'язково).
5. Підготовка кейс-аналізу організаційної соціальної ситуації (вибір на основі програми і персональних професійних орієнтацій).
6. Підготовка кейс-аналізу медійно-цифрової соціальної ситуації (вибір на основі програми і персональних професійних орієнтацій).
7. Персональний міні-проект (польовий/цифровий) (вибір на основі програми).
8. 4 «діалоги-проби» на тестовій платформі IRIS (обов'язково, вибір тематики на основі програми і персональних професійних орієнтацій).

12. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні джерела:

1. Коваленко А. Б., Корнєв М. Н. Соціальна психологія : підручник. – Київ, 2006. – 400 с.
<https://scholar.google.com/scholar?q=Коваленко+Корнєв+Соціальна+психологія+2006>
2. Основи соціальної психології : підручник / П. П. Горностай та ін. ; за ред. М. М. Слюсаревського. – Київ : Талком, 2018. – 580 с.
<https://lib.iitta.gov.ua/724248>
3. Соціальна психологія : навч. посіб. / Н. Ю. Волянчук та ін. – 2-ге вид., перероб. і допов. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2024. – 594 с.
<https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/14a82805-7b31-4866-8059-fc640a894488/content>

4. Myers D. G., Twenge J. M. Social Psychology. – 14th ed. – New York : McGraw-Hill Education, 2025. – 720 p.
<https://www.mheducation.com/highered/product/social-psychology-myers.html>

Додаткові джерела:

5. Кудерміна О. І., Казміренко Л. І., Власенко С. Б. Соціальна психологія. – Київ, 2020. – 356 с.
<https://scholar.google.com/scholar?q=Кудерміна+Казміренко+Соціальна+психологія+2020>
6. Козлова О. А. Соціальна психологія особистості та спілкування : практикум. – Харків : НТУ «ХПІ», 2017. – 172 с. <https://web.kpi.kharkov.ua/sp/wp-content/uploads/sites/95/2021/02/Navchalnij-kontent-chastina-2.pdf>
7. Татенко В. О. Соціальна психологія впливу. – Київ : Міленіум, 2008. – 216 с.
<https://scholar.google.com/scholar?q=Татенко+Соціальна+психологія+впливу>
8. Поліщук В. М. Соціальна психологія (програмні основи, змістові модулі, інформаційне забезпечення) : навч. посіб. – Суми : Університетська книга, 2021. – 217 с. <https://elibrary.kubg.edu.ua/39247>
9. Соціально-психологічне мислення: генеза, основні форми та перспективи розвитку : монографія / М. М. Слюсаревський та ін. ; за наук. ред. М. М. Слюсаревського. – Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2018. – 296 с.
<https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/733825/1/MONO-2018.pdf>
10. Arendt H. The Origins of Totalitarianism. – London : Penguin Books, 2017. – 704 p. <https://www.penguin.co.uk/books/306643>
11. Aronson E. The Social Animal. – 12th ed. – New York : Worth Publishers, 2018. – 432 p.
12. Asch S. E. Effects of group pressure upon the modification and distortion of judgments // Groups, Leadership and Men. – Pittsburgh : Carnegie Press, 1951. – P. 177–190. – URL: <https://gwers.net/doc/psychology/1952-asch.pdf>
13. Baron R. A., Byrne D., Branscombe N. R. Social Psychology. – 12th ed. – Boston : Pearson, 2008. – 736 p.
14. Fehr E., Gächter S. Altruistic punishment in humans // Nature. – 2002. – Vol. 415. – P. 137–140. <https://doi.org/10.1038/415137a>
15. Lee K.-F. AI Superpowers: China, Silicon Valley, and the New World Order. – Boston : Houghton Mifflin Harcourt, 2018. – 272 p. <https://www.amazon.com/AI-Superpowers-China-Silicon-Valley/dp/132854639X>
16. Milgram S. Behavioral study of obedience // Journal of Abnormal and Social Psychology. – 1963. – Vol. 67. – P. 371–378. – URL: <https://www.demenzemedicinagenerale.net/pdf/MilgramOriginalWork.pdf>

17. Triplett N. The dynamogenic factors in pacemaking and competition // American Journal of Psychology. – 1898. – Vol. 9. – P. 507–533. – URL: <https://psychclassics.yorku.ca/Triplett/index.htm>
18. Tajfel H., Turner J. C. The social identity theory of intergroup behavior // *Psychology of Intergroup Relations*. – Chicago, 1986. <https://christosaioannou.com/Tajfel%20and%20Turner%201986.pdf>
19. Sherif M. et al. Intergroup Conflict and Cooperation: The Robbers Cave Experiment. – Norman : University of Oklahoma Press, 1961. <https://psychclassics.yorku.ca/Sherif>
20. Ostrom E. Governing the Commons. – Cambridge : Cambridge University Press, 2012. – 298 p. <https://www.cambridge.org/9780521405998>
21. Popper K. The Open Society and Its Enemies. – London : Routledge, 2012. – 808 p. <https://www.routledge.com/9780415610216>
22. Rawls J. A Theory of Justice. – Rev. ed. – Cambridge, MA : Harvard University Press, 1999. – 560 p. <https://www.hup.harvard.edu/books/9780674000780>
23. Wolin S. S. Democracy Incorporated: Managed Democracy and the Specter of Inverted Totalitarianism. – Princeton : Princeton University Press, 2008. – 392 p.
24. Zimbardo P. G. The Lucifer Effect: Understanding How Good People Turn Evil. – New York : Random House, 2007. – 551 p. https://www.researchgate.net/publication/347728021_Philip_G_Zimbardo_The_Lucifer_Effect_Understanding_How_Good_People_Turn_Evil
25. Zuboff S. The Age of Surveillance Capitalism. – New York : PublicAffairs, 2019. – 704 p. <https://www.publicaffairsbooks.com/titles/shoshana-zuboff/the-age-of-surveillance-capitalism/9781610395694>

Інформаційні ресурси:

Українські

1. Національна академія педагогічних наук України (НАПН): <https://naps.gov.ua> — дослідження у галузі психології та освіти.
2. Національна психологічна асоціація: <https://npa-ua.org/> — новини професії, етичні стандарти, освітні заходи.
3. ДетекторМедіа : <https://detector.media/> — моніторинг медійного простору
4. Фільтр : Національний проєкт з медіаграмотності : <https://filter.mcsc.gov.ua/>
5. Ти як? : <https://howareu.com/> — Всеукраїнська програма ментального здоров'я.

Міжнародні

4. American Psychological Association (APA): <https://www.apa.org> — міжнародні стандарти психологічних досліджень, публікації, етичний кодекс.
5. British Psychological Society (BPS): <https://www.bps.org.uk> — професійні ресурси, стандарти, освітні програми.

6. Psychology Today: <https://www.psychologytoday.com> — аналітичні матеріали, статті, блоги з психології.
7. Google Scholar: <https://scholar.google.com> — пошук наукових публікацій і статей.
8. ResearchGate: <https://www.researchgate.net> — міжнародна платформа для обміну науковими дослідженнями.
9. World Health Organization (WHO): Mental Health: https://www.who.int/mental_health — глобальні стандарти та дослідження у сфері психічного здоров'я.

13. Контроль і оцінка результатів навчання

13.1. Види контролю (поточний, підсумковий), проміжна атестація Методи контролю: поточний, підсумковий.

При оцінюванні знань здобувача освіти застосовуються як такі методи контролю: тестування, виконання письмових завдань, контроль практичних вмінь.

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно до конкретних цілей теми. Він містить: контроль ведення рефлексивного щоденника, опитування, співбесіду, відповіді на питання, комп'ютерне тестування, виступ з доповіддю, презентацію кейс-аналізу соціальної ситуації, захист міні-проекту.

Підсумковий контроль здійснюється наприкінці вивчення дисципліни у вигляді іспиту.

13.2. Форми контролю

Оцінка за розділ визначається як сума оцінок поточної навчальної діяльності (у балах) та оцінки підсумкового контролю (у балах), яка виставляється при оцінюванні теоретичних знань та практичних умінь відповідно до переліків, визначених програмою дисципліни.

Максимальна кількість балів, що присвоюється здобувачу освіти при засвоєнні кожного розділу (залікового кредиту) – 100, в тому числі за поточну навчальну діяльність – 60 балів (60%), за результатами підсумкового контролю – 40 балів (40%).

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно до конкретних цілей з кожної теми та під час індивідуальної роботи викладача зі здобувачами освіти. При оцінюванні навчальної діяльності здобувача освіти необхідно надавати перевагу стандартизованим методам контролю: тестуванню, структурованим письмовим роботам, структурованому за процедурою контролю практичних навичок в умовах, що наближені до реальних.

ОЦІНКУ “**ВІДМІННО**” отримує здобувач освіти, який твердо знає програмовий матеріал, глибоко його засвоїв, вичерпно, послідовно, грамотно і логічно його викладає, у відповіді якого тісно пов'язується теорія з практикою. При цьому здобувач освіти не вагається з відповіддю при видозміні завдання, вільно справляється з задачами та питаннями другого та третього рівня оцінки

знань, виявляє знайомство з монографічною літературою, вірно обґрунтовує прийняте рішення, володіє елементами лікарської техніки, різносторонніми навиками та прийомами виконання практичних робіт. Практичні навички виконує без помилок, вміє в професійній діяльності ефективно використовувати набуті знання.

ОЦІНКУ “ДОБРЕ” отримує здобувач освіти, який знає програмовий матеріал грамотно і змістовно його викладає, який не допускає значних неточностей у відповіді на запитання, правильно використовує теоретичні положення при вирішенні практичних запитань і задач, володіє необхідними навиками і технікою їх виконання.

ОЦІНКУ “ЗАДОВІЛЬНО” отримує здобувач освіти, який знає основний матеріал, але не засвоїв його деталей, допускає неточності, недостатньо правильні формулювання, порушує послідовність у викладанні програмового матеріалу і відчуває труднощі при виконанні практичних навиків або виконує їх з істотними помилками, з помилками вирішує ситуаційні задачі третього рівня контролю знань.

ОЦІНКУ “НЕЗАДОВІЛЬНО” отримує здобувач освіти, який не знає значної частини програмового матеріалу, допускає значні помилки у його викладанні, невпевнено, з великими труднощами виконує практичні навички.

Бали за поточну успішність прив'язуються до середньої арифметичної оцінки за традиційною чотирибальною системою незалежно від кількості занять. Конвертація проводиться перед підсумковим контролем.

Підсумковий контроль здійснюється по завершенню вивчення всіх тем на останньому контрольному занятті. До підсумкового контролю допускають здобувачів освіти, які виконали всі види робіт, що передбачені навчальною програмою, та при вивченні розділу набрали кількість балів, не меншу за мінімальну. Конкретні форми підсумкового контролю визначаються у робочій навчальній програмі

Підсумковий контроль вважається зарахованим, якщо здобувач освіти набрав не менше 20 балів.

Оцінювання дисципліни:

Оцінка з дисципліни виставляється лише здобувачам освіти, яким зараховані усі розділи з дисципліни. Оцінка з дисципліни виставляється як середня з оцінок за розділи, на які структурована навчальна дисципліна. Оцінка з дисципліни Fx, F ("2") виставляється здобувачам освіти, яким не зараховано хоча б один розділ з дисципліни після завершення її вивчення. Оцінка Fx ("2") виставляється здобувачам освіти, які набрали мінімальну кількість балів за поточну навчальну діяльність, але не склали підсумковий контроль. Вони мають право на повторне складання підсумкового контролю не більше двох разів за графіком, затвердженим деканатом.

Здобувачі освіти які одержали оцінку F по завершенні вивчення дисципліни (не виконали навчальну програму хоча б з одного розділу або не набрали за поточну навчальну діяльність з розділу мінімальну кількість балів), мають **пройти повторне навчання з відповідного розділу**. Рішення приймається керівництвом ЗВО відповідно до нормативних документів,

затвердженим в установленому порядку.

14. Політика навчальної дисципліни

Здобувач освіти зобов'язаний дотримуватися обов'язків, передбачених статтею 63 Закону України «Про вищу освіту», а також:

- своєчасно та в повному обсязі відвідувати заняття, передбачені навчальним планом та графіком навчального процесу;
- своєчасно та належним чином виконувати всі види завдань, передбаченими навчальними планами та програмами;
- у встановленому державними стандартами обсязі володіти теоретичними знаннями, практичними навичками, сучасними методами досліджень, проходити контрольні заходи, передбачені навчальними планами та програмами;
- своєчасно складати (перескладати) залік, виконувати контрольні роботи, відпрацьовувати заняття в терміни та за графіком, встановленими кафедрою психології;
- своєчасно інформувати викладача щодо неможливості з поважних причин відвідувати заняття;
- постійно прагнути до підвищення загальної культури, морального вдосконалення, проявляти належну повагу до керівних, науково-педагогічних, навчально-допоміжних працівників;
- дбайливо ставитись до майна, яке йому надано в користування, дотримуватись правил внутрішнього трудового розпорядку;
- виконувати вимоги з охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії, протипожежної безпеки, передбачені відповідними правилами та інструкціями.
- у повному обсязі відшкодувати збитки, нанесені невиконанням чи неналежним виконанням умов з охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії, протипожежної безпеки.

Здобувач освіти зобов'язаний дотримуватися положень етичного кодексу ЗФУУ.

Здобувач освіти має права, передбачені статтею 62 Закону України «Про вищу освіту».

Усі форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів зазначенні в положенні університету про оцінювання результатів вивчення навчальної дисципліни